

رسم سعدی شاعری برای هبسی قرن‌ها

حامد ابتهاج

لطیفه‌هایی از سعدی

شاگردی بی ادبان
به لقمان گفتند ادب از که آموختی؟
گفت: «از بی ادبان. هر چه از ایشان در نظرم ناپسند آمد، از آن عمل دوری کردم.»

زنبور بی غسل

به یکی گفتند: «عالم بی عمل به چه ماند؟»
گفت: «زنبور بی غسل»^۳.

پسر کودن

وزیری پسری سبک مغز داشت. پسر را پیش دانشمندی فرستاد تا او را تربیت کند که عاقل شود. مرد دانشمند مدتی برای تربیت پسر وقت گذاشت، اما موفق نشد. نامه‌ای به وزیر نوشت و گفت: «این پسر تو نه تنها عاقل نمی‌شود، بلکه مرا هم دیوانه کرده است.»

فعالیت

- از دانش آموزان بخواهید آثار سعدی را نام ببرند.
- با مطالعه آثار سعدی، سه لطیفه به زبان امروزی بازگو کنند.

پی‌نوشت‌ها

- عمل: کار
- به چه ماند: شبیه چه کسی یا چه چیزی است؟
- زنبور بی غسل: در اینجا یعنی سود و فایده‌ای ندارد.

در کتاب‌های درسی ابتدایی، مانند پایه‌های پنجم و ششم، نمونه‌هایی از شعر یا نثر سعدی شیرازی آمده‌اند. شاید بی‌مناسبت نباشد آموزگار محترم برای تنوع بخشی به جریان یاددهی - یادگیری، مثال‌هایی از زندگی و دیگر آثار سعدی علیه‌الرحمه را که به شکل ضرب‌المثل یا لطیفه‌اند، در کلاس به زبان روز و متناسب با موقعیت بازگو کند تا هم بر نشاط کلاس بیفزاید و هم به اطلاعات دانش آموزان.

سعدی

مصالح‌الدین ابومحمد، معروف به سعدی شیرازی، در سال ۶۰۶ هجری قمری متولد شد. خاندان او از عالمان دینی بودند. پس از تحصیل در نظامیه، به گشت و گذار در برخی کشورها همت گماشت. دو کتاب گلستان و بوستان حاصل این جهانگردی هستند. او در آثارش به معرفی خودش دست زده است:

در اقصای عالم بگشتم بسی

به سر بردم ایام با هر کسی

سعدی، شیرین سخن و حاضر جواب است. به او می‌گویند این همه تجربه را از کجا به دست آوردی، می‌گوید: «از سفرهای دور و دراز». می‌پرسند چگونه این همه خستگی سفر را تحمل کردی؟ جواب می‌دهد:

«تهی پای رفتن به از کفش تنگ

بلای سفر به که در خانه جنگ»

و حاضران از این بیت می‌گویند همسر سعدی چندان خوش اخلاق نبوده است.